

[Transcript] Vinohradská 12 / Únik léků za stamiliony

Tady je Matěj Skalický a tohle je Vinohradská 12.

S Českými zléky zastovky milionů korun.

Nelegálně vyvážené léky putují s Českanej částí na Slovensku.

Slovenskou je ale podle našich informací jenom součástí řetězce, ale kimi řídál.

Ten distributo dodá do léka, nevlastně lečivé přípravky o ní je nezavedou do evidence skladových dál.

České úřade proto přepravují novou legislativu s příštnějšími finančními trasty a postihy.

Všechny tyto změny bych chtěla a bychom prosadili do konce letošního luku.

Kam mizí České léky.

Velká investigativní analýza mých rozhlasových kolegů Artura Janouška a Honzi Bočka.

Ptám se jich, proč přeprodáváme léky jinám, kdo na tom vydělává

a není přecejene na čase tyhle nelegální úniky začít nějak systémově řešit.

Dnes je úterý 23. května.

Hoj pánové, vítám vás ve Vinohradské 12. Artur Janoušek, ten sedí tady se mnou ve studiu Vinohradské 12.

Hoj.

Zdravím těmatěji, zdravím je naši posluchače.

Z naší investigativní redakce a Honza Boček,

datovénovinář českého rozhlasu toho zdravíme do Brněnského studia.

Hoj do Prahy.

Tak a moje zásadní otázka, kam z Česka mizí léky za kolik stovky, stovky milionů korun?

Ano, dá se říct, že to je za stovky milionů korun.

My jsme při našem pátrání zjistili, že nejčastě je to na Slovensku.

Ono to vyplívá z těch úsnesení o pokutách,

které jsme dostali od státního ústavu pro kontroloječi,

v který rozdával pokuty za ty nelegální vývozy jenutlivým lékárnám.

A z toho jsme zjistili, že ty lékárny to nejčastě vyvážili na Slovensku.

Byly to v velké oběmy, tam je lékárna Usvaté Ludmily v Praze,

která vyvezla přes 17 tisíc balení léku za 14 milionů firma Devěcil,

která v Česku provozuje síť 21 lékáren.

Ta vyvezla obdomné množství také na Slovensku.

My jsme zjistili, že na Slovensku, ale ty léky nezůstávají,

že mi říká dál, že to překladiš če takové.

Ano, je to takový jeden článek toho řetěstse, protože ono se to i nabízí,

protože na Slovensku většina těch léku je dokonce levnější než v Čechách,

takže by se to těm obchodníkům ani nevyplácelo,

aby to z Čech vozely na Slovensku a tam prodávali.

Ono to míří dál a podle našich informací

vy tou cílovou zemí mohlo být německo, nebo také seberské státy.

Ona o tom mluvila i ředitelka státního ústavu pro kontrolou léčiv,

Irena Storova, když jsme se jina to ptali, co je tou cílovou zemí.

Tu cílovou destinaci znate?

Tak to odhadovala také, že by to mohlo být německo,

nebo seberské státy státní ústav pro kontrolou léčiv

nemá nějaké podrobné informace, kde ty léky končí, ale ona to odhaduje právě, vyvozuje z těch cenn léku, protože jsou právě v Německu a v Siverských státech ty cenny mnohem vyšší než v České republice, tak se rád předtím.

Tak se vám říkala, že je to třeba německo, ale v Německu a v Siverských státech ty cenny mnohem vyšší než v České republice, tak se rád předpokládá, že by to končilo tam. Nemám to jako dokázat, je to spekulace.

A o jakých léci se bavíme, Honzo?

Já jsem se zaměřoval na léky, které jsou pravdepodobně reeksport, tady ten nalegální reeksport, o kterém mluvíme, řekli mi to, lékárníci je to veřené, tady mstují, které léky to jsou, a mezi nimi vlastně takový král o toho nalegálního reeksportu je inhalátor, simbikord, turbohaler.

A za ten jediný lek tak jsem našel chybějících 640 000 palení za necele tři roky v hornotě 570 milionů korun, které by právě v Německu, které je pravdepodobně nejdraší v Evropě, co se týče lajků, tak mělo hodnotu něco přes 1,1 miliardy korun.

Protože vy jste museli zjistit vůbec, jestli to tak je, jestli skutečně ty léky mi zí někam do zahrani, či jak jste vůbec na to přišli, kde to pátrání celé začalo?

Začalo to někdy v unoru, kdy jsme se pokusili spojit otevřená data na webu suklu o dodávkách léku do lékáren a videích s těch lékáren pacientům a zjistili jsme, že u některých léku to mohutně nesedí, třeba právě u toho simbikordu 40 %

takže te měž polovi na těch dodávek někam mizí.

A nevěděli jsme vlastně,
když máme chybu v metodologii,
jestli to s těch dat vůbec
leze zjistit a nebo
jestli opravdu těch 40 % je
ten reeksport.
A postupně během těch 3 měsíců
a když jsme se tomu věnovali,
tak jsme došli až k tomu,
že jsme přesvědčení,
že opravdu ty léky
a já bych ještě doplněl,
aby jsme zjistili ten mechanismus,
jak to chodí, kdo to vyváží,
proč to dělá kudity, léky, proudí,
tak právě proto jsme si vyžádaly
od státního ústavu pro kontrolu
či vkusnesení o konkrétních pokutách
a z toho jsme se dozvěděli,
že ty léky, které
vozí na Slovensku,
které konkrétní léky to jsou,
aby jsme to mohli porovnat s těmi daty.
No proto, že ono
nešlo jen o jeden inhalátor,
jak jsem se dočetel s těch rozhodnutí
o pokutách za nelegální vývážení léku,
které jste zveřejnili na stránkách
i rozhlasu.
Tam se píše o desítkách
léku, léčí,
spoustat z nich je na vážná onemocnění,
je to třeba kseplion,
to je lék na schizofreny,
femará, ta se užívá k léčby
rakoviny prsu, kepra,
která obsahuje, pokud se nemílím
léčivou látku patřící do skupiny
antiepileptik,
ale pak je tam taky spoustat léku,
řekneme, obvyčejnějších
jsou tam třeba analgetika,
paralen, novalgin,
takže těchle všechny léky

my zísť česka prič.
My jsme dávic získali
i vyjádření jednoho z lidí,
kteří jsou u vnitř toho
lékárenského biznisu,
a který nám pod podmínku anonymity
prozradil otevřeně,
jak to chodí,
proč to vlastně dělal,
jakým způsobem,
jak na to přišel a tak dál.
Popsal nám,
že on provozoval 3 lékárny,
dostal se do finančních potíží
a dostal na býtku
podat některé léky na Slovensku.
A jak už jsme říkali,
na Slovensku se některé léky
prodávají leviněji, než v Čechách,
tak nás to zaujalo,
proč tam, jak se to tam mohlo
popsal, že, třeba na konkrétním
jednom léku,
že nakoupil krabičku jednoho konkrétního léku
od distributora za 100 korun
a pokutí v České lékárně
vydá pacientům dostané
od České pojišťovny 120.
Slovenský obchodník
s léky mu ale nabízel 109 korun
za tenhle konkrétní lék.
Přesto se mu to vyplatilo,
protože v Čechách
toho konkrétního léku,
nabízel 100 balení za několik měsíců
zatím co ten slovenský obchodník
mů nabízel, že jich odebere 50 naráz
a to kdy koli.
Takže on pak mohl objednávat
mnohem víc,
prodávat na slovenskou mnohem víc
a v těch obrovských objemech se mu to vyplatil
a navíc ten slovenský obchodník
to od něj vykupoval

takže mu ty peníze dával předem.
A on takhle za půl roku
vyvezl na slovenskou léky
v hodnotě 10 milionů korun.
Je to předkem tohle mohlo být
třeba to, že ten lék nebyl v České republice k dostání?
To mohlo být, to hrozilo,
ale státní ústav pro kontrolu léčiv
ani ministerstvo zdravotnictví
v těchto konkrétních případech neřešilo
jestli byl nějaký jeden konkrétní pacient
kterému by se nedostalo léku.
Oni řešili to,
že stačilo, že hrozila
tady možnost
a proto těm firmám dávali
milionové pokuty.
Honzo, já ve zmůtě teď za ukázkový
příklad ten
inhalátor, o kterém ty si mluvil.
Ty si zároveň říkal, že jste se zaměřili
na ty nelegální reeksporty.
Chápu spravně,
že když se bavíme o nelegální reeksportu,
že to je tedy nelegální,
ale že existuje i legální export
nebo reeksport?
Přesně tak a já doplním Artura
existuje vlastně seznam léku,
které se nesmí vyvážet právě proto,
že by mohli chybiat Českým pacientům.
Ty seznamy jsou dva, jeden je,
že musí ten distributor
oznámit, že ho vyváží, druhý je,
že to vůbec nesmí vyvážet, takže
pokud je na takovémhle se znamu nějaký lek,
tak je to nelegální.
Pokud na tom se znamu není,
tak distributor, pokud má oprávnění,
tak do zahraničí ten lek
vyvážet může.
Problem je, pokud ten lek vyváží
například lékárna, protože
lékárny existují vlastně nějaké dráhy,

po kterých se ty léky smí
legálně pohybovat a z lékárny
lékárni či, tak to
nefunguje. Lékárna vlastně nesmí ten
lék, vůbec už potom dál distribuovat.
Takže tohle je nalegální
a to je právě to,
co se pravděpodobně u většině
těch balení, která jsme sledovali děje,
že ta lékárna aniž by měla
ta lékárna ten
lék dostané a
přeprodává ho dál a to je právě
ta nalegální záležitost.
Viděláče na tom teda dají 100 milionů korun,
tak nějak jsem pochopil, ale kdo
na tom, která konkrétně vělá, jsou to teda
lékárny, jsou to i distributoři
nebo. Myslíme si a potvrdou
nám to někteří lékárnici,
že to pravděpodobně budou například
sami majitelé lékárn,
kteří dostávají nabídky ze zahraničí,
aby im ten lék a
přeprodávali, tím majitelé
lékárn si ten lék objednají
jako lékárna,
ale přeprodávají ho, tak jak jsem
popisval nelegálně, nějakému
obchodníkovi zahraničí,
distributoři a už
ten lék rok, že oni si to objednají jako lékárna
ale pak to přeprodávají nalegální,
takže se dá očekávat, že právě
ty lékárny, které
často slouží právě majitelům
primárně k tomu, aby
přeprodávali léky tímhle způsobem,
tak na tom potom vydělávají.
Ono se dá předpokádat, že
lékárny na tom vydělávají určitě,
jinak by to do toho zahraničí neposílali,
ale určitě na tom vydělávají distributoři,
to potom po Evropě vozí dál,

aby jsme si to představili, to je obrovský biznis. My jsme třeba oslovili příslušná ministerstva spolkových zemí v Německu, aby jsme zjistili jak je možné tam, v Německu prodávat české léky.

Dozvěděli jsme se, že...

Protože pardon, tam je český příbalový letak, české nápisy na té krabice všechnožovat.

Prostě, lék pro českou distribuci.

Přesně tak.

Jde do Německa a tam?

Tam se pravdě pro mě přebaluje.

Oni dokonce mají i balící linky,

kde ten lék musí opatřit

Německým obalem s Německými kody,

v Německém příbalovém letáku,

protože třeba zemský úřad

pro zdravotnictví a bezpečnost

potravím v Bavorsku. Nám řekl,

že v Německu se mohou do oběhu

dostávat pouze léky, které jsou

registrované, nebo skválené v Německu,

aby nedošlo k ohrožení

Německých pacientů a

registrovaným lékem,

který má Německý obal

a Německý příbalový leták

nebo příbalový leták v Němčině.

To zmráže i ty české léky,

se ta musí přebalovat, aby

se na tom trhu nějak uplatnili.

Nebudí to podezření

z nějaké třeba zkutečně

organizované, nelegální činnosti?

Budí.

Německá legislativa Německoho

je obrovský trh, de facto

podporuje, aby jejich lékárny

dovážili léky

do stupnostu těchto léku v jiných zemí.

A tady je to na jednání

s Německou ministrem Zravoštinský,

které jsme tět několik lat

a přebalovali zhodu.
Jeśli můžu Artura doplnit,
to přebalování je vlastně
součástí v toho řečece,
který jsme objevili, kdy
ty léky se nelegálně dostanou
na Slovensku
a na Slovensku se pravděpodobně
protože jsou tam volnější zákony,
co se týče exportu léku,
dostanou tam vlastně
příbalový leták, krabičku a podobně.
Na příklad v Němci nevíme,
jestli je to vždycky německu,
ale je to velmi pravděpodobné
a potom už legálně
ze Slovenská ten lék odchází do
německých lékáren.
Tak si myslíme, že ten přetězec funguje
a tak to vlastně i
to Arturovo svědectví
ten anonymní lékárník potvrdil.
Já bych ještě doplnil, my jsme zjišťovali
proč se léky z České republiky
na Slovensku, protože takhle oklikou.
Jeho proč se České léky nejdřív odovězu
na Slovensku a o tamtůj do německa.
V isto odpovět nám dala ředitelka
státního ústavu pro kontru
lečiv Irena Storova, která řekla,
že na Slovensku jsou mnohy měrnější pravidla
pro vývoz
léku, potom dál po Evropě
a tak to mají ti
distributoři mnohy jednodušší,
než v České republice.
Mně nějakým způsobem řešit,
už ho tady jmenuješ po druhé,
tak přeci to je velký problém,
že se odsud vyváží léky za 100 miliony, ne?
Ano, Irena Storova řekla,
že Český státní ústav
pro kontru lečiv
tuhle problematiku řeší

ze zahraničními kolegy,
ze zahraniční ústavy pro kontru léčiv
v různých zemích,
zatím ale nechce říct na co přišli
nebo co konkrétně dohodli.
Ministerstvo zdravotnictví?
Zákoná o léčivech,
kde se spřímíuje pokuta
za nevedení evidence léku
z 2 milionů na 20,
což by mohlo pomoct.
Já chci, aby ty zákony byli opravdu kvalitní,
protože je potřeba si uvědomit,
že děláme změnu 4 zákonu na rás,
které se 20 nebo 30 let
nemění.
Viceprezident České
lékárnické kumory Martin Kopecký.
Máme to tíž obavu z toho,
a potom ty zvýšené pokuty
se budou dávat za řekněme
takové panální pochýbení
v evidenci léku.
Všechny ty zozměny bych chtěl,
abychom prosadili do konce letošního roku.
A navíc
je tam iště jeden taký požadavek,
kdy státní ústav pro kontrole
čiv navrhuje
a ministerstvo zdravotnictví s tím
souhlasí, aby firmy,
které provozují lékárny,
které takto podnikají,
s nimi jaké správní řízení
o pokutě, a oni mezi tím
to lékárnu zruší a založí si jen
tak, aby takovým firmám
byly odebíráne licence.
Vy jste se pánové, na měsíce
ponouřili do té práce,
Honzo, zeptám se teď tebe, vypadá to,
že to je nějaký systémový problém, tak jako řešit?
Myslím si po třech měsících
a po těch různých svědectví

sa mnoha sprán, kdy jsme
zřadou lékárníků
i z lidmi zhora,
tedy toho řešice
tak to opravdu vypadá jako
systémový problém a veliký problém
vlastně po vydání
toho prvního dílu, tedy tehle
té detektivky datové na irozolasům
tak se mi ozvala
analytčka s firmy Coquio
a Anastazie Pustovalova,
která se právě zabývá
analízov trhů s léky
tak se mi ozvala, potvrdila mě,
kdyžli že těch 510 milionů
u Symbikortu, takže
skutečných a že se vlastně o tom ví
že jsme přímo mi řekla, že
neobjevujeme Ameriku, že tohle
výrobci těch léku ví, snaží se tomu bránit
počkej, takže
půl miliarda utěče s jedným inhalátorem
a česko o tom ví ale neřeší to
záleží, co znamená Česko v tomto případě
velmi pravděpodobně o tom ví
poměrně hodně lidí
podle toho, co mi říkala
Paní Pustovalová, tak o tom víti výrobci
můžeme bojovat, protože pro ně je to
nevýhodné. A to řešení teda, které by
zamezilo tomu, aby
se obhodovalo
sléky, s okolními stát,
aby se vyvážili, reexportovali nelegálně
ať už na Slovensku opak dál do
dalších zemí. To je něco
na co se snaží přijít
české ministerstvo zdravotnictví
roky a nebo možná desítky let
spekuluje se o cenách léku,
spekuluje se o spoustě dalších věcí.
Za mě ten malý dílek, kterým by k tomu
mohl přispět, například, cukl

je jednek lepší kontrola,
to jsme se snažili ukázat v tomhle seriálu,
že vlastně
se dá, i z naší pozice
ukázat na nějaký lék
a to nemáme vzdaleka tak podromná
data, jako má státní usta pro kontrolu
léciv, ale například
i to, že ten ustav
v souladu se zákonem zvěření
kompletní data o těch
výdejích léku
z lékáre na zezdravotnických
zaní, v tuhle chvíli nezvěření
kompletní data, což jsme zjistěli právě
až po těch 3 měsících, že vlastně mám
jenom část těch dat.
Takže, a sukl by měl dostát
svému ménu, lepe, aby byl
skutečně státným ustavem pro kontrolu
léciv, jak říká Honza Boček, a které
souhlasíš?
Ano, my jsme se na to ptali, Jereny Storové
jistli státní ustav pro kontrolu
léciv, jistli neselhává
ve své kontrolní činnosti, když
neselhává milionů a to už několik let.
Ona teda odpovědila, že neselhává
o tom světčí ty kontroly
a také ty pokuty, které
lékárny dostávají.
To, že ten terén
změnil svůj způsob
toho obcházyní zákona, tudí,
že tedy, a vlastně už se to neděje,
tak jak se to dělo předtím, tak je podle
meho důkazem, že ty naše kontroly
měli ten správný efekt,
měli ten odrazující charakter.
A také trochu změna
těch vývozců
léku do zahraničí, protože
oni ještě před lety
vzali ten léka vyvezli ho

a měli to dokonce i závidovánu.
Takže, když přišla kontrola
ze státně ústavu pro kontroli léčiv,
tak jednoduše zjistili, které
léky v tom zahraničí zmizeli.
Za to dostali teda milionové pokuty.
Teď v poslední době
už trochu změnili taktiku,
už takhle jednoduše nevyváží léky,
ale je to tak, že když distributor
přiveze léky do lékárny,
tak ta lékárna neho nezavede do systému.
Ten lék pro státní ústav
pro kontrolu léčiv, vlastně
zmizí z toho systému
není jasné, co se s ním děje,
ale dá se předpokládat, že pak
ve skutečnosti zmizí za to hranicí
a tohle porušení zákoná
tomu se říká nevedení evidence
a za to je jenom dvou milionová pokuta.
Zatímco za
nelegální vývozci je 20 milionová pokuta.
Takže těm vývozcům se to teď
vyplatí ryskují méně
ale to by mohla
řešit ta novela zákona o léčivech,
která dorovnává
ize tohle toho porušení zákona
tu pokutu do výše 20 milionů.
Takže zvýšit pokutu ještě.
Zvýšení pokuty by mohlo
ty nelegální vývozce
odradit stejně jako
hrozba odebrání license,
tak by je odradit mohla taky.
Tak jo, tak moc krát děkuju, že jsme to tady společně mohli
dobrat dobrná zdravíme Honzo ještě jednou.
Děkuju za pozvání Matěji.
Artur je taky díky moc, že si přišel
a že jsme to mohli rozebrat.
Děkuju Matěji za pozvání, ahoj.
Tohle už je všechno z Vinohradské 12.
Z pravodejského podkástu Českého rozhlasu.

[Transcript] Vinohradská 12 / Únik léků za stamiliony

Dnes s investigativním reportérem
Arturem Janouškem
a s Honzou Bočkem naším datovým novinářem.
Probírali jsme
Kam s Česka mizí léky.
Vinohradská 12
tu bude samozřejmě i v dalších dnech.
Po půlnoci vycházíme
v podkástovi aplikacích
a v 6 hodiny ráno na webu i rozhlas cz.
Všude tam najdete i naše starší epizody.
Naslišenou zítra.